proLékaře.cz | 10.11.2026

Alexander MJ, Spetzler RF. **Pediatric Neurovascular Disease.** Stuttgart, New York: Thieme 2006. 2245 GTV ISBN 3-13-126611-2. TMP ISBN 1-58890-368-0.

Kniha je rozdělena do 3 celků a celkem 19 kapitol. Má 224 stránek a mnoho kvalitních schémat a fotografií. Je určena zejména specialistům, dětským neurochirurgům, ale také postgraduálním studentům neurochirurgie či intervenčním neuroradiologům zabývajícím se dětskou problematikou cévních onemocnění mozku a míchy. Tato vynikající kniha přináší soudobé poznatky o zobrazovacích metodách u neurovaskulárních onemocnění dětí. Podrobně se zabývá chirurgickými a endovaskulárními metodami jejich léčení. V úvodní části knihy jsou jednak anatomické a embryologické poznámky k vývoji cévního systému, jednak etiopatofyziologické úvahy o jednotlivých nemocech. Čtenář zde najde nástin léčby s důrazem na multidisciplinární přístup. Druhá část knihy seznamuje čtenáře s metodami chirurgické léčby neurovaskulárních onemocnění. Kapitoly jsou napsány vynikajícím způsobem, popsané léčebné metody jsou moderní, excelentní je obrazová dokumentace. Na konci každé kapitoly jsou přehledné závěry. Zajímavá je také kapitola o radiochirurgii v dětském věku. Ve třetí části jsou popsány endovaskulární metody léčby stejných onemocnění, včetně spinálních vaskulárních malformací. Je zde také stať o možnostech trombolýzy nebo angioplastik a stentů u dětí. Publikace je dílem kolektivu autorů. Jde vesměs o renomované odborníky na dílčí problematiku cerebrovaskulárních onemocnění. Autoři zdůrazňují princip kooperace odborníků z různých oborů – neurochirurgie, radiologie a radiochirurgie. Zároveň je zde kladen důraz na dokonalé technické vybavení pracovišť a erudici zúčastněných odporníků ve snaze minimalizovat možná iatrogenní poškození pacientů.

prof. MUDr. Pavel Haninec

Kalita Z et al. **Akutní cévní mozkové příhody.** Praha: Jessenius Maxdorf 2006. 624 s. ISBN 80-85912-26-0

Tato vítaná monografie zahrnuje na svých 623 stranách rozsáhlou tématiku ischemických i hemoragických iktů. Přišla do rukou čtenářů na konci r. 2006, tedy v době, kdy se na obzoru medicinských separací rýsovalo další samostatné odvětví. Proces osamostatňování medicinských disciplin působí permanentně již přes 100 let a dal vzniknout i oborům, které ani nemají tak mohutný obrat v počtu pacientů, ani neoperují s tak objemným fondem vědomostí, potřebných ke správnému ošetření svěřených nemocných. Iktologie, nebo chcete-li lépe obor cerebrovaskulárních poruch, se hlásí o samostatnou existenci nejrozmanitějšími úkazy: svolává odborně jednotné mezinárodní konference, vytváří mezinárodní společnosti lékařů, začíná vytvářet spolky sester. Evropská Associace pacientských organizací registruje již 19 národních organizací postižených; ale hlavně se naplňují podmínky pro vznik nového oboru v podobě vysokého denního obratu nemocných v poradnách a v objemu potřebných znalostí ke kvalitnímu zvládnutí tématu. Kdyby se znalosti omezovaly jen na ošetření akutních případů, nevyžadovaly by dlouhé texty. Odbornost však zde dnes předpokládá rozsáhlé úvahy o prevenci, znalost ultrazvuku, hluboké poznatky z neuroradiologie, praktickou depistáž ohrožených případů, znalost možností rehabilitace – nejen somatické, ale také řečové a kognitivní.

V 10 kapitolách referované knihy se tyto informace nacházejí. Epidemiologie, management a diagnostika jsou shrnuty na 100 stranách, ischemické cévní příhody na 280 stranách, hemoragické příhody na 60 stranách, rehabilitace a následné stavy na 50 stranách. 9. a 10. kapitola přináší konkrétní organizaci péče, o niž výbor cerebrovaskulární sekce neurologické společnosti tak dlouhodobě a dosud s malými úspěchy bojuje, a nakonec sociálně farmakoekonomické aspekty CMP. V nejobsáhlejší kapitole o ischemických iktech najde čtenář i rizikové faktory s bohatými odbočkami do hypertenze a kardiologie, do diabetologie a lipidologie, najde tam anatomii i patofyziologii, včetně bohatých textů o cévní biologii a principech ateroskleróz, endoteliální dysfunkce a trombózy. Dominantní částí kapitoly o ischemické příhodě je léčba – dokonce na 170 stranách!! Ta obsahuje kromě primární a sekundární prevence medikamentózní také alternativu intervenční a samozřejmě u iktu ošetření akutní, subakutní a chronické. Kapitolu o rehabilitaci zpracovaly MUDr. Eva Vaňásková, Ph.D. a Mgr. I. Šáchová.

Kniha je doplněna několika sty tabulek, schémat a dvojbarevných obrázků (odstíny modré a šedé), mimo to RTG, angiografie, CT/MRI snímky (zasloužily by lepší kvalitu) a téměř 3 desítkami plnobarevných obrazů z oblasti ultrasonografie, nukleární medicíny a perfuzních zobrazení.

Kromě výše uvedených spolupracovnic jsou v autorském kolektivu 3 neuroradiologové (Bakala, Tesař a Trávníček), 5 špičkových neurologů/ultrasonografistů (Gaťková, Mikulík, Škoda, Školoudík a Václavík) s US, intervenční kapitolou a s podílem na léčebných

proLékaře.cz | 10.11.2026

standardech a nakonec farmakoekonom Mgr. MUDr. I. Ulč. Nicméně 90 % všech pracných a literaturou bohatě podložených textů je dílem doc. MUDr. Zbyňka Kality. Celek je bohatým přínosem pro neurology specializující se na cerebrovaskulární směr, dále pro internisty, geriatry, rovněž radiology, neurochirurgy a rehabilitační kolegy. Recenzenti monografie, totiž doc. MUDr. G. Waberžinek, CSc. a prof. MUDr. Pavel Traubner, Ph.D. jsou další zárukou kvality, takže autorům i nakladateli MUDr. Janu Hugovi můžeme srdečně pogratulovat a monografii popřát intenzivní využití. Cena – necelých 1 000 Kč není v tomto zdařilém případě rozhodně nadsazená.

Prof. MUDr. Pavel Kalvach

Rokyta R, Kršiak M, Kozák J (eds). **Bolest.** Praha: Tigis 2006. 1. ed. 684 s. ISBN 80-235 00000-0-0.

V loňském roce vydaná monografie algeziologie je u nás první ucelenou publikací zabývající se souhrnně základními poznatky o bolesti a jejím léčení. Více než 70členný autorský kolektiv zpracoval na téměř 700 stranách nejen vše, co by se měl o bolesti dozvědět lékař specializovaný na tuto problematiku, ale také vše, co by se chtěl o bolesti dozvědět odborník kteréhokoli oboru medicíny.

V úvodu knihy jsou zmíněny zajímavé historické a filozofické aspekty pojímání bolesti, základní poznatky nutné k pochopení fyziologického významu bolesti a patofyziologických dějů na nejrůznějších úrovních při bolesti akutní i chronické. Diagnostika a léčba bolesti jsou zpracovány jak z pohledu jednotlivých typů bolesti, postižených orgánů nebo systémů, tak i z pohledu jednotlivých specializací, ve kterých se s pacienty trpícími bolestí můžeme setkat. Tato koncepce s sebou někdy na jedné straně přináší částečné opakování stejných informací, na druhé straně ale nabízí možnost porovnání přístupu k bolesti a její léčby odborníky různých oborů.

V monografii jsou zevrubně popsány nejen farmakologické možnosti léčby bolesti, ale také četné postupy nefarmakologické – intervenční techniky, anesteziologické a neurochirurgické přístupy. V neposlední řadě je probrána úloha rehabilitační péče a nutnost psychoterapeutické podpory u mnoha pacientů trpících bolestí. K úplnosti přehledu o léčebných možnostech pak nepochybně přispěla část zabývající se „alternativní" metodou v léčbě bolesti – akupunkturou.

Text monografie je doplněn četnými ilustracemi, schématy, fotodokumentací a tabulkami, které zvyšují jeho atraktivitu, přehlednost i srozumitelnost. Kniha pak jistě uspokojí svým rozsahem zpracování všechny, kteří hledají vyčerpávající informace o všech možných aspektech bolesti a její léčby, a svým uspořádáním všechny, kteří chtějí získat třeba jen dílčí informace o bolesti určitého typu nebo systému nebo o léčbě bolesti ve vybraném medicínském oboru.

MUDr. Petr Marusič